

150
HOŘÍ

CENA 9 Kčs

2/1991

**POŽÁRNÍCI
V USA
A KANADĚ**

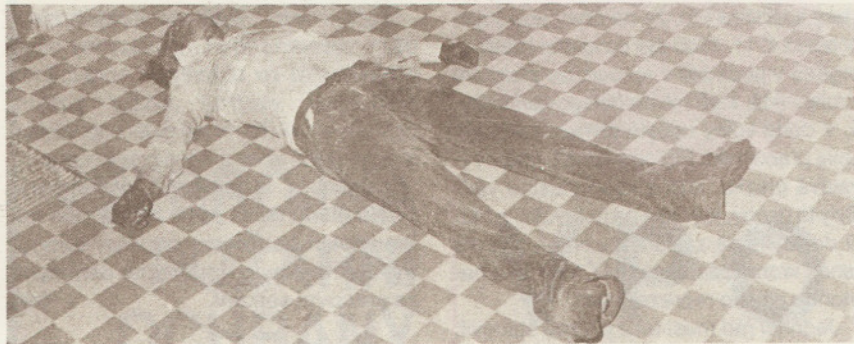
(str. 20–21)

Když se taková tatrovka bez řidiče rozběhne, nikdo neví, jak to dopadne. Stalo se to v Horní Lhotě na Opavsku při oslavě 95 let založení hasičského sboru. Řidič cisternu nedostatečně zajistil a zaparkoval v mírném kopci. Zlí jazykové tvrdí, že se na to již tatrovka nemohla dívat. Žízeň i ona měla velkou, a tak se vydala sama na cesty.

Přejet zajišťovací klín byla hračka. Pak se stačila ještě vyhnout jedné „stovce“. Cestu ukončila o zeď a sloup elektrického vedení. Byl tvrdý, železobetonový.

Na štěstí se celá událost obešla bez zranění a ani hmotná škoda na cisterně není vysoká. Přesto snímek našeho spolupracovníka Jaroslava Navrátila varuje.

14-15

Ne vždy si požár vyžádá daň nejkrutější – lidský život. Přesto se to stává nezřídka. Loni jen v České republice padly ohni za oběť 104 osoby. I když o muži, jenž přišel o život v Plzni dne 30. května 1990, se dá spíše říci, že se stal – OBĚTÍ SKLENIČKY . . .

26-27

Návštěva u požárníků v Mnichově byla zajímavým nahlédnutím do „kuchyně“ našich sousedů, jimž CESTU k ohni již léta UKAZUJÍ POČÍTAČE.

Z OBSAHU

16-17

Požární automobil TA 4 – LIAZ 101.860. Znamenal jedno ze zastavení BRNĚNSKÉ ANABÁZE.

KDO JE VLASTNĚ NEMORÁLNÍ – rozhovor s místopředsedou FOSPP Jiřím Basarabem strana 4-5

DEUGRA WIEN se představuje strana 6

UNIE NABÍRÁ DECH strana 7

ZKUŠENÁ MLADICE – 20 let střední odborné školy požární ochrany MV ČR ve Frýdku-Místku strana 12-13

OBĚŤ SKLENIČKY strana 14-15

BRNĚNSKÁ ANABÁZE strana 16-17

ZASTAVENÍ NAD STATISTIKOU strana 18-19

PROFESIONÁL JE KAŽDÝ, KDO UMÍ strana 20-21

DALŠÍ VYUŽITÍ FAVORITA strana 22-23

CESTU UKAZUJÍ POČÍTAČE strana 26-27

STÁLÉ RUBRIKY: Protiplýnová služba v PO, Normy znalostí, Na pomoc velitelům, Technikům PO, Strojní služba

MAGAZÍN POŽÁRNÍKŮ

Číslo 2/1991

Ročník I.

Vydává hlavní správa Sboru PO MV ČR v nakladatelství PANORAMA, Hálkova 1, 120 72 Praha 2, pošt. schr. 75.

Šéfredaktor

Jiří Černý

Zástupce

Jana Krejčová

Odborný poradce

mjr. PO ing. Lubomír Pešek

Grafická úprava

dr. Karel Helmich

Sekretariát

Alena Šídová

Adresa redakce: Na Perštýně 11, 110 00 Praha 1, pošt. schr. 1085.

Telefon 21 21 42 10,

21 21 42 11

Telex 122612

Fax 02/220768

Tisknou Moravské tiskárny, s. p., provoz 11, Olomouc, Studentská třída 5, PSČ 771 64.

Rozšiřuje PNS. Informace o předplatném podá a objednávky přijímá každá administrace PNS, pošta a doručovatel.

Časopis vyjde v roce 1991 osmkrát. Roční předplatné je 72 korun, pololetní 36 Kčs. Cena výtisku 9 Kčs.

Nevyžádané příspěvky se nevracejí. INDEX 47428 ISSN 0682-8467

Číslo 2/1991 bylo dáno do tisku 3. prosince 1990. Expedice 25.-27. února 1991.

Foto na první straně obálky archiv redakce.

... A PŘÍŠTĚ

KDY DO DŮCHODU?
– příslušníci PO z Brna, Řevnic a ZPÚ Poldi Kladno prodělávají náročné testy

SÚDIT SA NEBUDŮ...
– proč v Uherském Hradišti občas létají vzduchem rajčata

PLAMĚNY NA JEVIŠTÍCH
– výsledky kontrol prováděných v českých a moravských divadlech

KONCEPCE A REALITA
– taktické cvičení na zemědělský objekt s uskladněnými chemikáliemi v Kaplicích

VYŠETŘOVACÍ AUTOMOBIL ŠKODA 135 – stále s otazníkem

Kde platí řád, bývá pořádek

V několikahodinovou, chvílemi až bouřlivou diskusi se rozvinula druhá schůzka parlamentu Národní asociace hasičů Čech, Moravy a Slezska dne 9. ledna 1991 v Praze, na niž byli pozváni četní hosté z okresů.

V diskusi vystoupil i náčelník HS Sboru PO MV ČR ing. PO Vlastislav Novotný. Mimo jiné řekl:

„Jak už jsem několikrát při různých příležitostech prohlásil, sdrůžení NAH jsem od počátku uvítal a byl jsem ochoten podpořit její činnost, i když statut i stanovy nesou známky ukvapenosti, obsahují řadu rozporuplných ustanovení a co je nej-

důležitější, řadu ustanovení neobsahují vůbec. Mluví-li se ve stanovách i ve statutu o volbách a delegování, pak je nejprve třeba stanovit i volební systém, a to takový, který by zaručoval skutečně demokratický způsob volby osob majících zastupovat zájmy tisíců svých voličů. Stejně tak bude třeba vypracovat i příslušný jednací řád. To považuji za základní nedostatek, který zapříčinil i to, že na první ustavující schůzi 14. 11. 1990 byli do komor i dalších orgánů v podstatě v rozporu se statutem zvoleni lidé, kteří nikým delegováni nebyli. V době volby nebyla členem NAH ani Unie pracovníků PO organizací, takže vyvstává otázka, kdo a koho vlastně volil. Byly to osoby, které se na ustavující schůzi dostavily na základě pozvání, a proto (snad kromě zástupců SH ČMS) také neohou nikoho reprezentovat.

Jednací řád musí také přesně stanovit, jaké většiny přítomných v jednotlivých komorách i v parlamentu musí být dosaženo k přijetí závazných usnesení různých stupňů důležitosti, případy zákazů majorizace apod. Nechci zde zabíhat do podrobností, ale tyto zásadní nedostatky jsou očividné a je s podivem, že se jimi dosud NAH nezabývala. To je hlavní důvod, proč hlavní správa Sboru PO dosud nepřistoupila na kolektivní členství profesionálních požárníků v NAH. Aby mohla do příslušné komory vstoupit, je podle mého názoru třeba:

1. Zpracovat jednací a volební řád na zásadách obdobných řádů platných pro ČNR a FS.

2. Podle těchto řádů provést volby všech orgánů zastupujících NAH včetně prezidenta a viceprezidentů.

3. Zpracovat návrh nových, popřípadě doplněných stanov i statutu a předložit je členům NAH k připomínkám.

Bude-li takto, na demokratických zásadách, ustavena NAH, má všechny předpoklady stát se organizací oprávněnou zastupovat všechny složky požární ochrany a ovlivňovat její další uspořádání a organizaci, včetně nové právní úpravy.

Vzhledem k neúčasti potřebného počtu členů dvou ze tří stávajících komor nebyl parlament usnášeníschopný. Jednání bylo dodatečně označeno za pracovní setkání. -jak-

POLYGRAFICKÝM PODNIKŮM VŠECH TISKOVÝCH TECHNIK

v Praze i regionech ČR
Nabídněte – techniku, objem,
termíny.

Přednost má kvalita.
Adresa: Svaz důchodců ČR,
propagační sekce,
Sněmovní 3,
118 11 Praha 1-Malá Strana.

Vážení dopisovatelé,

vaše hodnotné příspěvky nám působí radost a těšíme se na spolupráci s vámi. Musíme vám však připomenout, že pro bezproblémové vyplácení honorářů je nutno uvádět vždy kromě přesné adresy i číslo občanského průkazu a rodné číslo.

Máte-li potvrzení na 3procentní daň, připište i číslo a datum jeho vystavení. Pokud si přejete zaslat honoráře přímo na sporožirový účet, napište jeho číslo.

-red-

Členové ZO ZPO na ulici Červené armády v Bratislavě se rozhodli svérázně demonstrovat návrat požárníků „východního bloku“ do starého kontinentu. Zorganizovali expedici Požárnický most, která má za úkol projet ve čtyřech etapách čtrnáct evropských zemí a Velkou Británií.

První etapu absolvovali od 19. října do 3. listopadu 1990 a navštívili SRN, Holandsko, Belgii, Lucembursko a Francii. Symbolický návrat požárníků do Evropy bude zachycen na sérii dokumentárních videozáznamů, fotografií a cestopisných vyprávění, které vám přiblížíme i na stranách našeho časopisu.

Trasa další etapy plánovaná na květen 1991 povede přes Rakousko, Lichtenštejn-Lubomír PLAI

Foto Jozef UHLIARIK

Pěkný dárek

ke stému výročí založení sboru dobrovolných hasičů v Dukovanech na Třebíčsku dali sami sobě místní hasiči.

Zasluhou 4200 brigádnických hodin a za dobré spolupráce s obecním úřadem zde vybudovali zbrojnici, v níž je garáž, sklad výzbroje, ale i společenská místnost a sociální zařízení. Celková hodnota dosáhla 350 000 korun.

Foto František HRUŠKA

**VÝZBROJNA
POŽÁRNÍ
OCHRANY**

NABÍZÍ

SPECIÁLNÍ JEDNOHÁKOVÉ ŽEBŘÍKY

pro výcvik, soutěže a pracovní činnost požárních jednotek

- štěriny oválného průřezu jsou vyrobeny z lehkých slitin
- příčle z jasanového dřeva
- hák z ocelového plechu 5mm tloušťky
- stahovací šrouby z kruhové ocele
- ocelové součásti jsou barveny
- součásti z lehkých slitin a stahovací šrouby jsou upraveny elektrochemicky
- hmotnost 8,5 kg + 0,2 kg
- možnost výměny všech dílů

Žebřík se nesmí používat jako opěrný!

Celková délka žebříku

4090 mm

Šířka

300 mm

Délka háku

530 mm

Maloobchodní cena

4960 Kčs

POZOR! NEZVÝŠENÁ CENA Z ROKU 1990

Dodává VÝZBROJNA POŽÁRNÍ OCHRANY

Maloobchodní prodejny:

ZLÍN-LOUKY, ved. Paarová Ivana, tel. 314 68, 319 72, V záhumení 334, 764 29 Zlín.

PRAHA, P. Machovcová, tel. 42 43 71-4/kl. 37, Ohradní 26, I. patro, 145 13 Praha 4-Michle.

- vyprošťovací nástroj VRVN 1
- dřevorubecká lopatka
- hasicí přikrývky s kapsami
- baret černý pro chlapce
- ušanka kožešinová
- kalhoty s náprsenkou pro mládež
- ponožky krepšilonové Geral
- blůza a kalhoty pro ženy kord

Možnost nakoupit toto zboží je ve všech střediscích výbrojny PO v celé ČSFR, informace podá ing. Růžena Vítková, VPO, Ohradní 26, 145 13 Praha 4-Michle, telefon 42 43 71-4.

17-1-3/91

Rozhovor s místopředsedou FOSPP Jiřím Basarabem:

Více než rok uběhl od nezapomenutelných listopadových událostí v roce 1989. Mnoho se změnilo, mnohé čeká na konečné vyřešení a vytvoření. Svou významnou cestu nastoupili odboráři. Jako jedni z mála ukázali, jak se to má dělat. Společně, Češi a Slováci, vytvořili již začátkem loňského roku Federální odborový svaz požárníků z povolání. Co vše si dal za cíl splnit a jaké má starosti tento svaz, na to odpovídá místopředseda Jiří Basarab.

Pane předsedo, ve sdělovacích prostředcích, zejména ve Večerní Praze, ale i Mladé frontě vyšly články, které pro vaši odborářskou organizaci nejsou lichotivé. Je vám vyčítáno, že tvrdě prosazujete upevnění Sboru PO, který bude pod MV ČR. Jak to vlastně je ve skutečnosti?

Je nám vyčítáno, že chceme být vlastně další jakousi policejní a militantní složkou MV, Mladá fronta dokonce dvakrát napsala, že chceme pod křídla FMV. Není to pravda, chceme být začleněni v republikových MV, a to jako samostatný, na policii zcela nezávislý Sbor PO. K militantnosti, ze které nás obviňuje Večerní Praha, také pár slov: pravdu má podle našeho názoru tento deník pouze v tom, že přehnaný je návrh hodnosti generálmajora PO, toto ustanovení v návrhu novely zákona o PO i odborářům zavání kultem konkrétní osobnosti. Zrušit jeden para-

graf však jistě není problém. Je ale možno Sbor nazývat militantním jenom proto, že má uniformy a používá vojenské názvy pro hodnosti? Uniformy přece hasiči měli, mají a mít budou na celém světě. A rozlišování na nich také vždy nějaké bude. Militantní bychom byli, kdybychom si novelou zákona připravovali například služební poměr, tak tomu ale není, náš poměr zůstává i v návrhu pouze pracovní. A nařčení z centralismu? Ano, bude-li Sbor PO jednotný v rámci MV, bude skutečně centralizovanější než dosud. My ale slova nehodnotíme podle toho, zda je zrovna módní přisuzovat jim pejorativní nebo třeba spásitelný význam, nýbrž podle obsahu a jeho vhodnosti pro danou situaci a systém. Z tohoto pohledu potom centralizace Sboru PO tak, jak je zde nastíněna, jeví se s přihlédnutím k nárůstu požárnosti a z ekonomických důvodů jako žádoucí a prospěšná pro celou společnost. Mimochodem, když jsme u centralizace a centralismu, ze kterého nás vlastně obviňují naši pražští kolegové, právě v Praze probíhá na útvaru a správách Sboru PO v současnosti silný centralizační proces a jak tvrdí naši pražští kolegové, přinese jim to úspory administrativy a jejich systém v rámci hlavního města bude funkčnější.

Zkuste konkrétně na některé kritické články odpovědět a zároveň povězte našim čtenářům, jaký je názor představitelů odborové organizace na jed-

nání a osamostatnění pražských hasičů?

Několik slov k Večerní Praze. Zatímco v jednom z článků na téma PO se píše o tom, jak pražští hasiči jsou rozhodnuti na podporu svých požadavků třeba i zatarasit křižovatky a vůbec udělat ve městě zmatek, který si pan ministr za rámeček nedá, otevřený dopis předsednictva našeho FOS primátorovi HMP a ministru vnitra ČR, který druhý den redakce dostala se žádostí o otištění, neboť byl reakcí na zmíněný článek, redakce ve svém listě neotiskla. Je to podle našeho názoru porušení demokratické zásady – budiž slyšena i druhá strana. A co novinářská etika? Stejně nemorální se nám jeví pozdější otevřené výpady vůči osobě předsedy našeho FOS pana Richtera. Jmenovaný v minulosti několikrát veřejně prohlásil, že náš FOS i on sám má pochopení pro požadavek pražských hasičů – zůstat začleněni pouze pod radnici, že tento požadavek chápeme jako odraz specifík hlavního města do podmínek PO. Náš FOS také právo samostatné cesty pražským hasičům nikdy neupíral. Naopak v rámci tlaků, které soustavně vyvíjíme na služební vedení, jsme se snažili pomoci pražským kolegům jejich požadavky protlačit. O to více nás překvapily opakované útoky proti našemu předsedovi.

Některé noviny píší zcela bez ostychu zkresleně a jednostranně. Podobně, jako ještě před nedávnem své odpůrce vláčeli tiskem komunističtí předáci.

Jak připravovat kolektivní smlouvy?

pokračování z čísla 1

e) Zakázané vzdání se dovolené:

Každá dohoda o vzdání se nároku na placenou minimální roční dovolenou anebo o vzdání se řečené dovolené za odškodnění či jakákoliv jiná ujednání jsou plným právem neplatná. Každá výdělečná činnost provozovaná v době placené roční dovolené je neslučitelná s účelem dovolené a osoba, která se věnuje takové činnosti, může být připravena o svoji mzdu za celou dobu této dovolené.

OCHRANA MATEŘSTVÍ

a) Mateřská dovolená:

Každá osoba ženského pohlaví, nezávisle na věku, národnosti, rase anebo náboženském vyznání, provdaná či neprovdaná, má nárok – při předložení lékařského vysvědčení udávajícího předpokládané datum porodu – na mateřskou dovolenou.

Během této nepřítomnosti nemůže zaměstnavatel ukončit pracovní poměr anebo k datu, kdy během nepřítomnosti vyprší výpovědní lhůta. Délka dovolené činí nejméně dvanáct týdnů a část obligatorně čerpaná po porodu nesmí být v žádném případě kratší šesti týdnů. Jestliže k porodu došlo po předpokládaném datu, prodlužuje se dovolená čerpaná před ním až do skutečného data porodu a délka dovolené, která má být obligatorně čerpaná po porodu, nesmí být zkrácena. V případě nemoci doložené lékařským vysvědčením, která je důsledkem těhotenství, počítá se s dodatkovou dovolenou před porodem; jestliže nemoc vyplývá z porodu, prodlužuje se dovolená po porodu.

b) Dávky:

Výše peněžních dávek má být dostatečně vysoká, aby byla pracovníci zajištěna v plném rozsahu výživa rodiny (ať už jde o manželské nebo nemanželské děti) v dobrých hygienických podmínkách a na vhodné životní úrovni.

Lékařská péče, na kterou má žena nárok, zahrnuje péči před porodem, péči během porodu a péči po porodu poskytovanou diplomovanou porodní asistentkou anebo lékařem, a hospitalizaci, pokud je toho zapotřebí. Peněžní dávky a lékařské služby jsou poskytovány buď v rámci systému obligatorního pojištění či z veřejných fondů. V žádném případě zaměstnavatel nese náklady dávek a služeb poskytovaných ženám, které zaměstnává.

c) Zákaz propuštění:

Období, během kterého je nezákoně propuštěna těhotná žena, začíná dnem, kdy byl zaměstnavatel seznámen s lékařským vysvědčením, potvrzujícím těhotenství; prodlužuje se nejméně o jeden měsíc po skončení mateřské dovolené.

NEMOCENSKÉ POJIŠTĚNÍ

Pracovníci jsou obligatorně pojištěni proti nemoci a všem chorobným stavům nezávisle na jejich příčině; musí se jim dostat léčebné a preventivní lékařské péče a dávek v případě pracovní neschopnosti vyplývající z nemoci a vedoucí k zastavení vyplácení mzdy. Lékařská péče musí zahrnovat minimálně:

- péči všeobecného praktického lékaře, včetně návštěv doma;
- specializovanou péči poskytovanou v nemocnici hospitalizovaným či nehospitalizovaným osobám a specializovanou péči, která může být poskytována mimo nemocnici;

KDO JE VLASTNĚ NEMORÁLNÍ?

Listopadová revoluce, ta hasičská, začala na útvarech a správách Sboru PO stejně v Čechách i na Slovensku. Jaké byly požadavky hasičů?

Na okresních útvarech a správách Sboru PO v Čechách i na Slovensku začala revoluce (hasičská) v mnoha případech již v listopadu. Za všechny možno jmenovat alespoň Mladou Boleslav nebo Litoměřice, kde příslušníci a dokonce i jejich velitelé předem veřejně odmítli poslušnost pro případ, že jim bude dán rozkaz k výjezdu proti demonstrantům. Těmito projevy občanské uvědomělosti přispěli naši odboráři k tomu, že na venkově si nikdo takový rozkaz ani vydat nedovolil. V situaci, kdy již na přelomu listopadu a prosince měli na mnohých útvarech za sebou účast v generální stávce a založení OF (pražský útvar, Jablonec nad Nisou a mnohé další), byla iniciativa a snaha po změnách jednoznačně mezi řadovými příslušníky a odboráři. Útvary se vzájemně i telefonicky informovaly o dění na pracovištích, sílily tlaky na služební vedení, zejména na HS Sboru PO MV ČR, aby došlo k vzájemnému propojení všech útvarů a k vyloučení možnosti zneužití jednotek nejen fakticky, ale i právně. Za tohoto stavu se takřkájící konečně rozhodla hlavní správa Sboru PO a svolala na 15. 12. 1989 služební a odborářský aktiv do Přebyslavi. Na aktiv přijelo po jednom zástupci odborů za každý okres, přitom z naprosté většiny okresů byl delegá-

tem tajnou volbou zvolen bez ohledu na služební zařazení i politickou příslušnost skutečně ten, kdo měl důvěru většiny svých kolegů. Naši delegáti na aktiv dali tyto návrhy: Abychom založili nezávislý FOSPP. Aby HS za účasti odborů urychleně připravila právní úpravu, odstraňující dvoukolejnost řízení Sboru PO tak, abychom se vymanili z působnosti KNV a ONV a zůstali pod republikovými MV a aby na pracovištích správ a útvarů přestaly působit stranické organizace KSČ. Náčelníci a velitelé naopak aby všestranně vyšli vstříc nově se formujícím odborům.

Kdy a kde došlo k ustavení vašeho Federálního odborového svazu požárních z povolání a kolik máte členů?

Dále již historie FOS šla rychle kupředu. V prosinci a lednu – třikrát dvoudenní bouřlivá jednání celostátního přípravného výboru v Brně, kdy jsme zpracovali všechny základní dokumenty, 10. února potom ustavující sjezd našeho FOSPP rovněž v Brně. Mezi hlavní události sjezdu patřilo znovuzastavení požadavku odborářů po zřízení jednotného Sboru PO v rámci MV a předčasný odchod pražských odborářů, kteří zatím právě na protest proti tomuto požadavku venkova do našeho FOS nevstoupili. Zbývajících osm tisíc členů potom svými delegáty na sjezdu m. j. zopakovalo výzvu oběma náčelníkům HS, aby právně zabezpečili vylouče-

ní zneužití požárních jednotek k policejním akcím. O měsíc později se tak skutečně díky našemu stálému tlaku novelizační § 51 zák. 40/74 Sb. o SNB stalo. Považujeme to za první velký úspěch našeho FOS, který je zatím sdělovacími prostředky, zvláště Večerní Prahou, líčen ve světle div nekontrarevolučním. Za další úspěch považujeme reálné oživení zdravotního průzkumu rizikovitosti práce požárníka, jehož výsledky jsou důležité pro všechny hasiče bez rozdílu, zda jsou to příslušníci PO, dobrovolní nebo závodní. Tento výzkum před mnoha lety slíbily zajistit hlavní správy Sboru PO v Čechách i na Slovensku, v Čechách akce dokonce váhavě začala, nakonec však jako mnohé jiné v tichosti usnula. Přestože tento průzkum bude dlouhodobá a ne zrovna levná záležitost, byli jsme rozhodnuti do věci se pustit, i kdybychom měli pořádat veřejné sbírky. Nakonec nám pomoc přislíbil bývalý náčelník HS Sboru PO MV ČR, což by ovšem měla být samozřejmost, neboť tato problematika patří mezi základní povinnosti zaměstnavatele, nikoliv odborů. -iČ-

- poskytnutí potřebných léků na předpis lékaře anebo kvalifikovaného praktického lékaře;
- hospitalizaci, pokud je nutná;
- zubní péči podle předpisu;
- lékařskou rehabilitaci včetně poskytnutí, údržby a nahrazení protetických a ortopedických zařízení podle lékařského předpisu.

Od poslední zmíněných dvou plnění může být upuštěno, jestliže ekonomika a zdravotnické zdroje nedosáhly dostatečného rozvoje.

Odškodnění v nemoci se poskytuje během pracovní neschopnosti formou periodických dávek; musí se rovnat 60 % celkové výše výdělku oprávněné osoby a částce pobíraných rodinných dávek (oprávněná osoba typu muž s manželkou a dvěma dětmi). Případná čekací lhůta pro vyplacení odškodného nemá být delší než tři dny po zastavení vyplacení mzdy. Doba, po kterou se přiznává odškodnění v případech pracovní neschopnosti, může být omezena minimálně na 52 týdnů. Jestliže ekonomika a zdravotnické zdroje nedosáhly dostatečného rozvoje, tato lhůta může být zkrácena minimálně na 26 týdnů.

POJIŠTĚNÍ PROTI PRACOVNÍM ÚRAZŮM A NEMOCÍ Z POVOLÁNÍ

Pracovníci jsou obligatorně pojištěni proti následujícím následkům pracovního úrazu anebo nemoci z povolání: a) chorobný stav; b) pracovní neschopnost vyplývající z chorobného stavu (nemoci) a vedoucí k přerušení výdělku; c) úplná nebo částečná ztráta výdělečné činnosti, jestliže je pravděpodobné, že bude trvalá anebo povede k jejímu poklesu odpovídajícímu fyzickému

stavu; d) ztráta existenčních prostředků v důsledku úmrtí osoby živýující rodinu, pro kategorie předepsaných oprávněných osob.

Úraz při cestě do zaměstnání je zahrnut do definice pracovních úrazů.

Peněžní dávky se poskytují po celou dobu trvání eventualit podle případů uvedených shora pod body b), c) a d). Dávky nejsou závislé na trvání zaměstnání, délce členství v systému pojištění anebo na placení příspěvků. Nicméně pokud jde o nemoci z povolání, může být předepsána minimální doba vystavení riziku.

Jestliže ekonomika a zdravotnické zdroje nedosáhly dostatečného rozvoje, nemusí být peněžní dávky poskytovány v prvních třech dnech. Je třeba vypracovat seznam nemocí z povolání a prací spojených s rizikem.

INVALIDITA

Pracovníci včetně učňů budou pobírat dávky obligatorního pojištění, jestliže nebudou schopni vykonávat profesní činnost, a jestliže je pravděpodobné, že tato neschopnost bude trvalá anebo jestliže spočívá v tom, že vypršela lhůta pro dočasnou nebo počáteční neschopnost. Dávky v invaliditě se poskytují formou periodických plateb po celou dobu neschopnosti anebo až do jejich nahrazení dávkami ve stáří. Peněžní plnění mají být kalkulována tak, aby činila nejméně 50 % dřívějšího výdělku pro pracovníka s manželkou a dvěma dětmi, jež vyživuje. (Lhůty mohou záviset na minimálním období placení příspěvků, zaměstnání nebo pobytu.) (Pokračování)

STACIONÁRNÍ ZAŘÍZENÍ PRO HAŠENÍ OHNĚ

POŽÁRNÍ OCHRANA JAKO SYSTÉM

Zařízení pro hašení ohně od firmy DEUGRA se skládají ze tří hlavních komponentů: rozeznání požáru, hasicí techniky a elektronického řízení. Jemným sladěním těchto komponentů vzniká systém, který chrání před nebezpečím ohně rychle a spolehlivě.

VÝROBNÍ PROGRAM

DEUGRA je výrobcem obzvláště rychle reagujících vysoce výkonných zařízení pro hašení ohně. Nacházejí uplatnění obzvláště všude tam, kde je třeba spolehlivě chránit před ohněm cenné, nepostradatelné a citlivé předměty.

Stacionární hasicí zařízení nabízí DEUGRA ve dvou verzích: jako hašení prostoru nebo jako ochranu objektu.

ROZEZNÁNÍ POŽÁRU

Detektory

- Teplotní hlásiče
- Optické hlásiče
- Kouřové hlásiče

ŘÍDÍCÍ JEDNOTKY

- automatické
- manuální

HASICÍ TECHNIKA

- Nádoby
na hasivo
plnění
od 2,0–75 kg
HASIVO:
- Halon 1211
  - Halon 1301
  - prášek ABC

BLIŽŠÍ INFORMACE

a technickou pomoc při zpracování projektového řešení a v aplikaci vám podá firma INSTRUKTA, projektovo-inženýrská služba, Francouzská 4, 120 00 Praha 2-Vinohrady.

PROFESIONÁLNÍ A DOBROVOLNÍ POŽÁRNÍCI ZE ZÁVODŮ A ORGANIZACÍ V ČSFR POD JEDNÍM VEDENÍM A BEZ PLACENÉHO APARÁTU

UNIE NABÍRÁ DECH

Poprvé v historii československého hasičstva se v loňském roce plně změn a zvrátů spojili do společné organizace také pracovníci závodních požárních útvarů a členové dobrovolných závodních požárních sborů. Vznikla **UNIE PRACOVNÍKŮ POŽÁRNÍ OCHRANY ORGANIZACÍ**, jež byla zaregistrována 17. července 1990 v České republice a 10. září na Slovensku. Ustavující sjezd Unie se uskutečnil 8. listopadu 1990 v Brně.

Zúčastnilo se ho 158 delegátů za 122 ZPÚ a 16 DZPS z celé ČSFR. Delegáti zastupovali 4359 pracovníků PO organizací. Vzhledem k tomu, že se jednalo o ustavující sjezd, nebyli na jednání přizváni žádní hosté.

Zprávu o činnosti Unie od jejího vzniku přednesl stávající předseda ing. Michal Wowesný. Hovořil o nejdůležitějších poradách a jednáních, kterých se zástupci Unie zúčastnili.

Ing. Marek přednesl zprávu o další předpokládané činnosti Unie, která byla podnětem k diskusi. Hlavní činnost je zaměřena na řešení nejpálčivějších otázek. Například pozvednout úroveň požárníků formou jednoho zákona (respektive dvou – pro ČR a SR).

Posílit prestiž závodních jednotek, a to tak, aby i mimo město byly zajištěny dojezdy do 10 minut. Snižovat odvody daní těm podnikům, jejichž jednotky vyjíždějí mimo vlastní areál. Zachovat techniky PO a systém prevence.

Na programu jednání bylo samozřejmě také schválení stanov. K dokumentu byly vzneseny některé připomínky, jež byly do návrhu ihned zapracovány. Pan Zwyrtěk na závěr přečetl nové, upravené znění stanov, které byly schváleny.

Přítomní se vyjádřili k návrhu předsednictva Unie pracovníků požární ochrany organizací, které bylo rozšířeno o jednoho člena. Současný stav tvoří devět členů z různých krajů celé ČSFR. Předsedou Unie byl zvolen ing. Michal Wowesný (DP Metro Praha), místopředsedy ing. Svatoopluk Marek (Válcovny plechu FM) a Ladislav Fodor (Slovnaft Bratislava).

Metoděj Popov přednesl zásady o hospodaření, které byly jednoznačně přijaty. Informoval přítomné o zřízení kontu u pobočky ČSS ve Frydku-Místku, kam se mohou zasílat finanční částky určené na další činnost Unie. Číslo kontu: 7073244 – 788, PSČ 738 01.

V diskusi vystoupilo několik delegátů s různými připomínkami. Týkaly se například novelizace zákona ČNR č. 133/85 Sb., o PO (pan Pacák), řešení finančních požadavků v oblastech a možnost čerpání z kontu pro činnost (pan Jeňo), zaslání veškerých informací o činnosti Unie koordináčnímu centru, aby mohly být dále využívány při jednáních (pan Želiesko). Obsahem dalších byla pracovní doba požárníků (pánové Černý, Čurlej, Fodor), každoročních zkoušek požárníků na Slovensku (pan Slezák).

Sjezd tedy organizačně spojil všechny ZPÚ a DZPS na území celého státu. Účastníky bylo jednohlasně odsouhlaseno, že Unie si nadále zachová federativní charakter, protože její členové v rámci celé ČSFR prosazují stejné návrhy na řešení požární ochrany. Bylo stanoveno, že bude pracovat deset oblastních center, jež odpovídají územně dosavadním krajům. V České republice je jich pět a město Praha, ve Slovenské republice tři a město Bratislava. Zástupci jednotlivých oblastí se budou scházet jednou za čtvrt

roku, což by mělo přispět k dobré vzájemné informovanosti. Podle potřeby budou zástupci oblastí zváni na jednání předsednictva, které se uskuteční jednou za měsíc. Předseda Unie byl zvolen na dva roky, do konání následujícího sjezdu.

Ve vedoucích orgánech Unie není ani jeden placený pracovník. Veškerá práce funkcionářů se odehrává na dobrovolné bázi, bez pomocného aparátu.

Zpracovala Jana KREJČOVÁ

Ing. MICHAL WOWESNÝ

předseda Unie pracovníků
PO organizací

Profese požárníka měla u něj svůj začátek těsně po skončení vojenské základní služby, kdy se stal příslušníkem tehdejšího krajského veřejného požárního útvaru v Ostravě. Po roce praxe na útvaru se přihlásil ke studiu na Vysoké škole požární ochrany v Moskvě, kterou absolvoval v roce 1972. Na další dva roky našel působiště na hlavní správě Sboru PO MV ČR, v oddělení represe. „Úřad“ mu však ve 25 letech příliš nevyhovoval, proto přijal místo hlavního požárního technika v Dopravním podniku Metro. Do této funkce nastoupil v září 1974 a pracuje zde dosud.

Je ženatý, žije v Praze, má dvě děti. Sedmnáctiletý syn Štěpán, student SPS dopravní, chce jít ve šlépějích otce a stát se požárníkem. Čtrnáctiletá dcera Klára končí základní školu. Ke své nové funkci v Unii nám ing. Michal Wowesný řekl:

„Hledali jsme mezi lidmi, kteří by byli ochotní a schopni něco pro hasičinu dělat. Na mě padla volba asi proto, že mám dlouholetou praxi a kontakty. Chtěl bych, aby se všichni hasiči dali dohromady. Aby společně postavili požární ochranu na vyšší úroveň. V tom je nejdůležitější zákon, který by řešil všechny její složky.“

ORGÁNY STÁTNÍHO ODBORNÉHO DOZORU

Ing. Marie ŠVESTKOVÁ, ČÚBP

Zákonem 174/1968 Sb. byly vytvořeny nezávislé státní odborné orgány, jejichž úkolem je dozírat, jak organizace a pracovníci plní předpisy k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení ve výrobní a nevýrobní činnosti a jak dodržují stanovené pracovní podmínky. Zákon 174/1968 Sb. chrání jednu z nejdůležitějších oblastí života občanů, bezpečnost a ochranu zdraví při práci a jím vytvořený orgán je nedílnou součástí systému státní správy.

Organizace státního odborného dozoru je provedena v souladu s federativním uspořádáním našeho státu tak, že pro každou republiku je zřízen vlastní ústřední orgán, Český úřad bezpečnosti práce a Slovenský úřad bezpečnosti práce. Struktura těchto orgánů je dvoustupňová.

Prvním stupněm jsou inspektoráty bezpečnosti práce, které jsou zřízeny v krajích a pro město Prahu a Bratislavu. V čele inspektorátu bezpečnosti práce jsou vedoucí inženýři (v praxi ČÚBP a SÚBP ředitelé), které jmenuje a odvolává předseda příslušného úřadu bezpečnosti práce.

Druhým stupněm v České republice je Český úřad bezpečnosti práce se sídlem v Praze, ve Slovenské republice Slovenský úřad bezpečnosti práce se sídlem v Bratislavě. V čele obou úřadů jsou předsedové, kteří jsou jmenováni a odvoláváni národní vládou republiky na návrh příslušného ministra.

Při úřadech bezpečnosti práce jsou zřízeny výzkumné ústavy bezpečnosti práce, které provádějí výzkum na úseku bezpečnosti práce, technických zařízení a pracovních podmínek. Jejich působnost je stanovena samostatným statutem. Výzkumné ústavy plní zároveň funkci státních zkušeben pracovních pomůcek.

Výchovou na úseku bezpečnosti práce se zabývá Institut výchovy bezpečnosti práce, který má sídlo v Brně a je podřízen Českému úřadu bezpečnosti práce. Institut výchovy bezpečnosti práce zajišťuje výchovu jak pro pracovníky systému státního odborného dozoru, tak i pro pracovníky organizací formou pomaturitního studia nebo krátkodobých kursů.

Působnost orgánů státního odborného dozoru nad bezpečností práce se vztahuje na všechny organizace a zařízení, na samostatné provozovatele a jednotlivé uživatele technických zařízení.

Působnost orgánů státního odborného dozoru se nevztahuje na činnost, pracoviště a technická zařízení – podléhající podle zvláštních předpi-

sů dozoru orgánů státní baňské správy – technická zařízení, podléhající podle zvláštních předpisů dozoru orgánů na úseku národní obrany, dopravy a spojů a na vybrané objekty ministerstva vnitra.

Podle zákona inspektoráty bezpečnosti práce

- dozírají, zda se v organizacích, u samostatných provozovatelů a jednotlivých uživatelů technických zařízení dodržují předpisy k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení a předpisy stanovící pracovní podmínky, zejména předpisy o způsobu zaměstnávání žen a mladistvých, o pracovní době, o noční práci a o práci přesčas

- dozírají, zda dokumentace staveb, technických zařízení a technologií a prototypy strojů, zařízení a osobních ochranných pracovních prostředků, vybrané podle zásad stanovených Českým úřadem bezpečnosti práce a Slovenským úřadem bezpečnosti práce splňují požadavky bezpečnosti práce a technických zařízení

- uplatňují při povolování a kolaudaci staveb a při stavebním dohledu požadavky bezpečnosti práce a technických zařízení

- dozírají, zda jsou při projektování, konstrukci, výrobě, montáži, provozu, obsluze, opravách, údržbě a revizi vyhrazených technických zařízení splněny požadavky bezpečnosti práce a technických zařízení a podávají o tom odborná a závazná stanoviska

- provádějí prohlídky a zkoušky vyhrazených technických zařízení

- prověřují odbornou způsobilost organizací, samostatných provozovatelů a jednotlivých uživatelů technických zařízení k výrobě, montáži, opravám, údržbě a revizím vyhrazených technických zařízení a vydávají jim o tom oprávnění, případně jim tato oprávnění odebrávají

- prověřují odbornou způsobilost pracovníků organizací, kteří jsou pověřeni zkoušením, revizemi, opravami nebo obsluhou vyhrazených technických zařízení, a vydávají o tom osvědčení, popřípadě jim tato osvědčení odebrávají

- zúčastňují se vyšetřování příčin pracovních úrazů, provozních nehod (havárií), poruch technických zařízení a technických příčin průmyslových otrav, popřípadě příčiny vyšetřují (pojmy, výše uvedených událostí, jejichž vyšetřováním se orgány SOD nad bezpečností práce zúčastňují, uvádí vyhláška ČÚBP č. 110/1975 Sb., resp. vyhláška SÚBP č. 111/1975 Sb.)

- dozírají, zda dovážena nebo vyvážena technická zařízení a materiály vybrané podle zásad stanovených ČÚBP

a SÚBP, splňují požadavky bezpečnosti práce a technických zařízení, a vydávají o tom osvědčení.

Český úřad bezpečnosti práce a Slovenský úřad bezpečnosti práce stanovily sídla a územní působnosti inspektorátů bezpečnosti práce a řídí jejich činnost. Tyto ústřední úřady vydávají v dohodě s příslušnými orgány a organizacemi předpisy k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení, o evidenci a registraci pracovních úrazů a o hlášení provozních nehod a poruch technických zařízení. Jako orgány druhého stupně rozhodují o odvoláních proti rozhodnutím inspektorátů bezpečnosti práce. V případech zvláště důležitých společenských důvodů si mohou vyhradit plnění úkolů, spadajících jinak do kompetence inspektorátů bezpečnosti práce. Koordinaci postupu ČÚBP a SÚBP zabezpečuje Koordináční rada, složená paritně ze zástupců obou úřadů.

Aby orgány SOD mohly plnit úkoly vyplývající z jejich postavení státního orgánu dozoru nad bezpečností práce a technických zařízení, jsou vybaveny příslušnými oprávněními. Tato oprávnění lze zařadit do tří skupin:

- oprávnění umožňující plnit úkoly státního odborného dozoru
- oprávnění směřující k zamezení trvání protiprávního stavu – tedy oprávnění prevenčního charakteru
- oprávnění mající charakter správních trestů.

Na základě usnesení federální vlády č. 277 z roku 1987, kterým byly schváleny Zásady výkonu poradenství se v soustavě Českého úřadu bezpečnosti práce od 1. ledna 1988 provádí poradenství o bezpečnosti při práci. Účelem zavedení poradenství o bezpečnosti při práci je usnadnit organizacím a v současné době již i podnikatelům plnit povinnosti vyplývající z obecně závazných právních předpisů k zajištění bezpečnosti práce a technických zařízení a z předpisů upravujících pracovní podmínky. Poradenství se poskytuje organizacím na základě jejich žádosti v rozsahu uvedených předpisů ve všech odvětvích hospodářské činnosti a to bezplatně. Poradenství se neposkytuje, jestliže jde o pracoviště a technická zařízení (objekty), které podle zvláštních předpisů (např. vyhláška federálního ministerstva dopravy č. 61/1982 Sb., o určitých technických zařízeních) podléhají dozoru orgánů uvedených v § 3 odst. 2 písm. b) zákona 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce, a v § 5 písm. a) zákona České národní rady č. 24/1972 Sb., o organizaci a o rozšíření dozoru orgánů státní baňské správy.

(Dokončení příště)

Prostřednictvím našeho časopisu vás budeme pravidelně seznamovat se stavem a vývojem protiplynové služby v požární ochraně. Na způsob seriálu vás budeme v dalších číslech podrobně seznamovat jak s historií této služby, tak s vývojem techniky a současným stavem. Zaměříme se také na bezpečnost práce a nakonec si naznačíme výhled a perspektivu protiplynové služby v PO.

Příslušníci požárních jednotek, kteří jsou nasazeni při požárech a různých havarijních situacích, jsou často vystavováni účinkům fyziologicky škodlivých látek, které ohrožují především jejich dýchací ústrojí. V neposlední řadě následkem převážně průmyslových havárií dochází i k poškození pokožky těla pleptáním apod.

Počet úrazů u požárníků způsobených toxickými a žíravými plyny vznikajícími při hoření stále stoupá. Hlavní příčinu tohoto nárůstu lze spatřovat v rozšířeném používání plastických hmot, při jejichž termickém rozkladu vzniká celá řada velmi toxických zplodin. Největším zdrojem úniku plynných zplodin jsou směsi různých plastických hmot a PVC. Při hoření, kde se obsah kyslíku v prostředí mění, dochází k sekundárním reakcím a vznikají různé a nepředvídané směsi zplodin.

Velké nebezpečí akutních otrav vzniká v polozavřených nebo uzavřených prostorách. Za jediné původce poškození zdraví byly dlouhou dobu považovány zplodiny vznikající přímým ter-

mickým účinkem – oxid uhelnatý spolu s prudkým poklesem obsahu kyslíku. V praxi lze těžko odlišit riziko, které s sebou přináší kouř a dým s rizikem toxických zplodin. Jsou společná a velmi často totožná. Kouř a dým snižují viditelnost a znesnadňují možnost úniku. Z těchto důvodů je nutné, aby příslušníci požárních jednotek se účinně proti účinkům škodlivin chránili.

V protiplynové službě poskytuje dýchací technika, ochranné obleky a ostatní prostředky dokonalou ochranu jedině tehdy, jestliže jsou udržovány v naprosto bezvadném stavu a ten, kdo je používá, musí s nimi být podrobně seznámen a řádně vycvičen. Nesmí se zapomenout také na bezpečnost práce v protiplynové službě. Požárníci, kteří jsou nasazeni v protiplynové službě, musejí dodržovat příslušná pravidla a zásady. Ty jim musejí „přejít do krve“. Uvedu jen několik příkladů zásad, protože bezpečnost práce v protiplynové službě bude samostatná kapitola: místo pro nástup do akce nasazování přístrojů jen v nezasaženém čistém prostředí (návětrná strana), provést laickou kontrolu dýchacího přístroje, zkontrolovat těsnost a neporušenost protichemických obleků, dodržovat základy hygieny – to znamená po ukončení zásahu provést očistu jak těla, tak i oblečení, popřípadě se převléci, při odpočinku a před jídelm se řádně omýt.

Dalším základním předpokladem pro úspěšné provedení zásahu je dokonalá znalost škodlivých fyziologických účinků látek, které se mohou při provádění zásahu vyskytnout.

PROTIPLYNOVÁ SLUŽBA V PO

JIŘÍ ŽIŽKA

Opravdu nelehký úkol jsem si určil, když jsem si plánoval seriál článků na téma protiplynová služba v PO a zejména pojednávání o historii. Mnoho materiálu se nezachovalo a celková situace kolem historie protiplynové služby je nejasná. Byl jsem přesvědčen, že nejvíce poznatků získám od útvaru PO hl. města Prahy, ale byl jsem zklamán. V nedávné minulosti se zde špatně starali o hasičské archivní památky. Pouze díky několika nadšencům jsem měl možnost nahlédnout do staré hasičské literatury. Touto cestou bych chtěl poděkovat panu Vožňákovi za cenné informace.

Nejstarším prostředkem na ochranu

před jedovatými zplodinami byl používán šátek namočený ve vodě nebo v octě, který se přikládá na ústa a nos. Tento ochranný prostředek byl málo účinný. S vývojem průmyslu a techniky docházelo také i k vývoji dýchací techniky, kterou si spíše vynutilo důlní záchrannářství než požární ochrana. Dýchací přístroje prošly složitým vývojem. První pokusy o zkonstruování dýchacího přístroje provedl německý vědec Alexandr Humboldt, který sestavil přístroj nezávislý na vnější atmosféře. Také jako první použil polomasky ve spojitosti s těsným vakem se zásobou vzduchu.

V roce 1850 sestavil Francouz Boisse

HISTORIE I.

přístroj složený z polomasky spojené hadicí s tlakovou lahví se vzduchem, která se nesla na zádech. Tyto přístroje byly málo účinné, doba pracovního nasazení byla jen několik minut.

Většinou ale byli hasiči v polovině minulého století odkázáni na používání hadicového přístroje nebo plynové masky.

Teprve když od roku 1880 byla zavedena výroba kyslíkových lahví na vysoký tlak a když se kolem roku 1900 podařilo získat kyslík ze vzduchu, byly vytvořeny předpoklady a podmínky pro konstruování přístrojů s uzavřeným dýchacím okruhem a s dostatečnou zásobou kyslíku. V roce 1903 konstruuje firma Dräger v Lübecku přístroje, které jsou opatřené luhovými pohlcovači. Tyto přístroje se osvědčily v dolech svou spolehlivostí.

V roce 1907 byl vynalezen plicně automatický regulátor pro přívod kyslíku podle potřeby nosiče, dýchacího přístroje, vynálezcem byl Angličan Garforthem. Průběhem dalšího vývoje se stávaly dýchací přístroje stále dokonalejší a spolehlivější. Dräger upravil přístroj přetlakovým ventilem, tím došlo ke zmenšení dýchacího odporu a ke zvýšení akceschopnosti, byly v přístroji rozšířeny dýchací cesty, přístroj byl částečně opouzdřen, takže Drägerův model z roku 1924 je již všeobecně známý a v praxi osvědčený.

V Československu zahájila v roce 1928 výrobu dýchacích přístrojů firma Eckhardt v Chotěboři, po roce 1946, známé Chotěbořské kovodělné závody – později Chirana. Vyrobita typ CH-146 po roce 1950 dvouhodinový CH-250, který byl později přepracován na zlepšený typ CH-255 dodnes používaný.

(Pokračování)

Ing. Jaroslav ŠIKULA

JEDNOTKY DVPS

V odborné přípravě členů DVPS je zapotřebí vycházet z platných předpisů, řádů, norem, pokynů a nařízení. Základními podklady jsou řady požárních jednotek a řady odborných požárních služeb. Jedním z nejdůležitějších úkolů je provést takovou skladbu témat, aby vedly ke zdokonalování vědomostí, k získávání a upevňování návyků, osvojení technických prostředků ve výbavě jednotky a způsobů jejich použití při bojové činnosti. K tomuto účelu jsou vydány „Normy základních znalostí členů DVPS“, které musí každý člen DVPS podle své funkce a zařazení trvale znát a v procesu školení a výcviku je stále upevňovat a prohlubovat. Tyto Normy je nutno chápat jako minimální úroveň znalostí potřebných hlavně pro bojovou činnost při zdolávání požárů, pro účinnou ochranu životů a zdraví občanů, zvířat a majetku před požáry a pro poskytování pomoci při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech.

Normy jsou zaměřeny do těchto oblastí: organizace PO, požární prevence, požární taktika, technické prostředky a technický výcvik, hasební prostředky a zdravotní příprava.

ODBORNÁ PŘÍPRAVA JEDNOTEK

STRUČNÝ OBSAH A ZAMĚŘENÍ JEDNOTLIVÝCH OBLASTÍ:

Organizace PO

– seznámení se se zákonnou úpravou PO a souvisejícími vyhláškami a dalšími právními předpisy

Požární prevence

– seznámení se se základními požadavky požární bezpečnosti kladenými na objekty, základními stavebními materiály a konstrukčními prvky, požadavky požární bezpečnosti v místech s hromadným pobytem osob, ve skladech, obchodech, průmyslu a zemědělských objektech, požadavky na hořlavé kapaliny apod., zejména ve vztahu k praktickému hašení.

Požární taktika

– vykonává se formou řešení nasazení sil a prostředků (SaP) na objekty národního hospodářství v hasební obvodu při současném teoretickém zdůvodnění přijatého řešení. Další formou je studium a rozbor zásahů vlastní jednotky i jiných jednotek, osvojení si postupů a taktických možností jednotky v závislosti na technickém vybavení při

různých druhů požárů, seznámení se s nebezpečím na požářišti, bezpečnosti práce, povinnostmi členů DVPS při výjezdu a zásahu podle funkcí a zařazení s hlavním zaměřením na hasební obvod. Součástí je také příprava požárních prověřovacích cvičení s hlavním zaměřením na spolupráci s ostatními jednotkami požární ochrany a dalšími službami.

Technické prostředky a technický výcvik

– převážně praktický výcvik se současným teoretickým výkladem zaměřeným na získávání a upevňování návyků, na osvojení si technických prostředků ve výbavě jednotky a způsobů jejich použití při bojové činnosti.

Hasební prostředky

– výklad mechanismů hašení jednotlivých hasebních prostředků, hasebních látek, jejich druhy, vlastnosti, konstrukce a způsoby použití.

Zdravotní příprava

– převážně praktický výcvik se současným teoretickým výkladem zaměřeným na poskytnutí první pomoci.

NA POMOC VELITELŮM

Ing. Zdeněk HANUŠKA

Havárie s nebezpečnou látkou je škodlivý děj, při kterém se nebezpečná látka ocitla mimo kontrolu v takovém množství, že ohrožuje lidi, zvířata a životní prostředí. Za nebezpečné se považují látky výbušné, lehce zápalné, samovznětlivé, jedovaté, zdraví škodlivé, radioaktivní a žíravé.

Definice je však příliš obecná, aby z ní mohl každý velitel jednotky PO havárii nebezpečných látek poznat. To je jeho základní úkol po dostavení se jednotky PO na místo zásahu. Pokud se velitel nepřesvědčí, zda mu nenastanou komplikace s přítomností nebezpečných látek, neměl by zasahovat. Jestliže se nepřesvědčí, vystavuje sebe, svoji jednotku rizikům poškození zdraví. Činnost jednotky může mít tragické následky i na okolí.

KDE se může jednotka PO s nebezpečnými látkami setkat?

1. Při požárech v objektech, kde se vyrábějí, zpracovávají a skladují nebezpečné látky.
2. Při dopravních nehodách, kdy z havarovaných vozidel uniká palivo.
3. Při dopravních nehodách vozidel, která přepravují nebezpečné zboží.

JAK se pozná, že jde o případ s nebezpečnou látkou?

U stálých objektů (továrny, sklady, ...) je situace nejjednodušší. Stačí znát hasební obvod a u složitých případů mít k dispozici dokumentaci zdolávání požárů – operativní plán, operativní kartu.

IDENTIFIKACE HAVÁRIE S NEBEZPEČNÝMI LÁTKAMI

Nejsložitější situace je při přepravě nebezpečného zboží. Zde je nutné se spolehnout na dodržování mezinárodních smluv a vnitrostátních předpisů o přepravě nebezpečného zboží, které předepisují označení přepravního prostředku:

a) varovnými tabulemi;

Podle mezinárodní dohody o přepravě nebezpečného zboží na silnicích (ADR) existuje tzv. **obecná varovná tabule**, což je oranžový, černě orámovaný obdélník 30x40 cm umístěný na předním a zadním čele vozidla s výjimkou cisteren přepravujících jeden druh látky. Na těchto cisternách je na uvedených místech umístěna tzv. **speciální varovná tabule** stejných rozměrů i zbarvení, v její horní polovině je však kombinace dvou nebo tří čísel označující nebezpečí látky, v dolní polovině tabule,

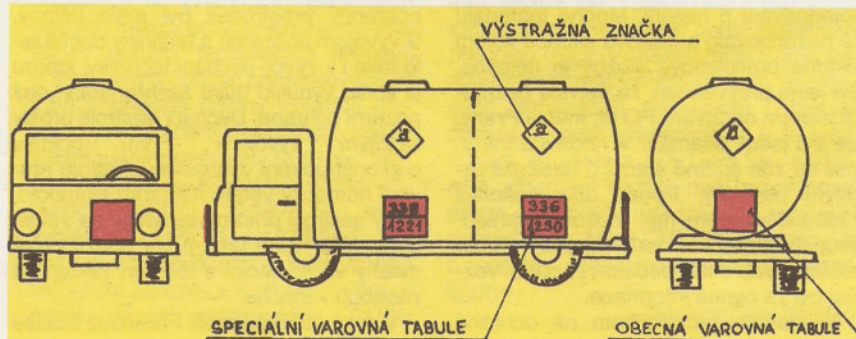
pod vodorovnou dělicí čarou, je čtyřmístné číslo označující přepravovanou látku. Pokud cisternové vozidlo přepravuje několik druhů látek, umísťuje se tato speciální tabule na bok cisterny, a to v počtu přepravovaných látek (viz obr.). Také na bocích železničních cisteren jsou umístěny tyto speciální varovné tabule.

b) výstražnými značkami;

Výstražné značky svojí symbolikou označují nebezpečí přepravované látky, mohou být umístěny vedle varovných tabulí na vozidle nebo přímo na obalech přepravovaného zboží.

c) varovnými nápisy;

Varovný nápis může označovat slovně nebezpečí nebo přímo název přepravované látky doplněný barevným symbolem (pruh na cisterně apod.).

Josef ČERNÝ

S ustanovením technika požární ochrany orgánu či organizace (dále jen organizace) je spojeno několik právních povinností. Mezi základní patří povinnost žádat orgán vykonávající státní požární dozor o vyjádření k ustanovení této funkce (§ 7 odst. 1 zákona ČNR č. 133/1985 Sb., o požární ochraně). Praxe poukázala na často nesprávné chápání tohoto ustanovení zákona, a to jak ze strany organizací, tak i orgánů státní správy vykonávajících státní požární dozor (dále SPD). Důsledkem je až příliš často oboustranně formální přístup obou aktérů k plnění této povinnosti, a proto se u ní blíže pozastavíme.

na ČNR číslo 133/1985 Sb., o PO).

To vše jsou informace důležité pro činnost orgánů vykonávajících SPD, jejichž základním úkolem je zajistit ochranu ústavou zaručených práv občanů a ostatních subjektů. Prostřednictvím svého vyjádření má orgán vykonávající SPD možnost odborně ovlivnit, resp. usměrnit názor vedoucího organizace na vytvoření podmínek pro odpovídající zajišťování požární ochrany, s nimiž ustanovení, personální obsazení a organizační zařazení technika požární ochrany úzce souvisí. Podmínkou ovšem je kvalifikované vyjádření vzbuzující důvěru a vycházející z dokonalé znalosti dozorované organizace

S '91

STÁTNÍ SPRÁVA A SAMOSPRÁVA
TÝDENÍK VLÁDY
ČESKÉ REPUBLIKY

MÁTE ZAMĚSTNÁNÍ,
KDE NEVYSTAČÍTE
SE ŠKOLNÍMI
ZNALOSTMI?
TÝDENÍK

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

je tu proto, abyste si mohli neustále doplňovat své znalosti a měli neustále aktuální informace.

Výklady novel zákonů, znění Českou národní radou přijatých zákonů, vyhlášky a směrnice s vyčerpávajícími komentáři, to vše je pro vás připravováno týdně na stránkách tohoto časopisu.

Nezapomeňte:

VĚDĚT, ZNAMENÁ UMĚT.

Časopis S'91 si můžete objednat u každé administrace PNS či pošty v místě bydliště. Jeho cena je 6 Kčs, hodnota je však daleko vyšší.

Nejdříve několik slov k důvodům zákonodárce, jež ho vedly k tomu povinnost do zákona zakotvit.

Bylo jich několik. Prvním z nich byla potřeba ověřit si přístup vedoucího organizace k požární ochraně, resp. jak chápe (na jaké místo staví) ve svém postavení vedoucího vybaveného rozhodovací pravomocí ochranu života, zdraví a majetku a dále jaké má vědomosti v oboru požární ochrany. Znalost vědomí je důležitá proto, aby bylo zřejmé, zda vedoucí organizace je vůbec schopen správně chápat zabezpečování požární ochrany organizace.

Již vlastní návrh na ustanovení funkce technika požární ochrany, její personální obsazení a organizační zařazení dá odpovědi na zadané otázky.

Z návrhu lze odvozovat, jak vedoucí organizace chápe postavení a úkoly technika požární ochrany obecně a speciálně v rámci působení vnitřního kontrolního systému (vztah k § 6 odst. 1 písm. e záko-

v rámci spravovaného teritoria. Vyjádření k ustanovení technika je pomoc vedoucímu organizace, který zpravidla nemá jiné možnosti, jak získat kvalitní odborné informace potřebné pro své zásadní rozhodnutí. Toto vyjádření orgánu státní správy nelze v žádném případě chápat jako rozhodnutí a vedoucí organizace jim není vázán. Zmocnění pro případné rozhodování ve věcech techniků požární ochrany je deklarováno v § 96 písm. a) zákona ČNR č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.

Důvody, proč zákon o požární ochraně zavazuje organizace žádat orgán vykonávající SPD o vyjádření k ustanovení funkce technika požární ochrany jsme si objasnili. To by mělo přispět ke správnému chápání významu a využívání tohoto ustanovení vedoucími organizací i orgánů státní správy na úseku požární ochrany.

Milan TESAŘ

ROZDĚLENÍ A PŘEHLED POUŽÍVANÉ POŽÁRNÍ TECHNIKY U JEDNOTEK PO V ČR

U jednotek požární ochrany je používán široký sortiment požární techniky. Jedná se zhruba o 50 používaných druhů techniky. Zde jsou zahrnuty požární automobily, přívěsná technika, vyprošťovací zařízení a podobně. Požární jednotky jsou vybavovány dostupnou technikou s přihlédnutím k místním specifickým podmínkám požárního nebezpečí.

Požární automobily se smějí používat až po typovém schválení hlavní správou Sboru PO MV ČR.

Požární automobily smějí navrhovat, vyrábět a upravovat pouze odborné závody, které jsou k tomu oprávněny a to po předchozím schválení typu hlavní správou Sboru PO MV ČR. Jakékoli změny a úpravy proti ustanovení příslušné technické dokumentace podléhají rovněž schválení hlavní správou Sboru PO MV ČR.

POŽÁRNÍ AUTOMOBILY

Požární automobily dělíme podle ČSN 38 9301 podle účelu na POŽÁRNÍ AUTOMOBILY:

- a) zásahové (bojové)
- b) pomocné

aa) Zásahové požární automobily se dále dělí na:

1. základní:

dopravní automobil
automobilová stříkačka
cisternová automobilová stříkačka
pěnový hasicí automobil
plynový hasicí automobil na CO
práškový hasicí automobil
kombinovaný hasicí automobil

2. speciální:

automobilový žebřík
automobilová vysokozdvíhací plošina
hadicový automobil
technický automobil
automobil na olejové havárie
velitelský automobil
protiplynový automobil
telekomunikační automobil
osvětlovací automobil
vyšetřovací automobil
vyprošťovací automobil
automobilový jeřáb

ab) pomocné požární automobily:

nákladní automobil
automobilová dílna
automobil na PHM
osobní automobil
autobus

DĚLENÍ POŽÁRNÍCH STŘÍKAČEK

Požární stříkačky dělíme z hlediska způsobu dopravy na místo požáru:

a) přenosné

– tj. takové, které jsou konstrukčně upraveny k přenášení

b) přívěsné

– tj. takové, které jsou konstruovány na samostatném dvoukolovém podvozku

c) automobilové

– tj. takové, které tvoří součást požárního automobilu a jsou poháněny motorem tohoto automobilu

Dále se seznámíme s nejpoužívanější požární technikou u jednotek požární ochrany a zároveň si uvedeme základní technickotaktická data.

DA-12 A 31

VTA-60 odsavač kouře

CAS-25 Škoda 706 RTHP

BLA-3 osvětlovací přívěs

CAS-K 25 L 101 LIAZ

STA hadicový přívěs

CAS-32 T 138, 148

PPS-8

CAS-32 T 815

PPS-12

SHA 540 A 30K

DS-16

AZ-30 IFA W 50 L

Motorová řetězová pila

PP-27 T 815

Motorová rozbrušovací pila

Soupravy vyprošťovacích hydraulických zařízení LUKAS, HOLMATRO, NAREX a vysokotlaké zvedací polštáře VETTER a HOLMATRO.

Foto Karel SLÁMA

STŘEDNÍ ODBORNÁ ŠKOLA PO MV ČR VE FRÝDKU-MÍSTKU MÁ DVACET PRYČ

ZKUŠENÁ MLADICE

Škola požární ochrany ve Frýdku-Místku je dnes už více než dvacetiletá. Toto pouhé konstatování jistě ve čtenáři nevyvolá údiv, snad jej ani nezaujme. Vždyť co je to dvacet let v trvání školy, zvláště když úplné střední odborné vzdělání poskytuje svým absolventům teprve od roku 1977?

Střední odborná škola požární ochrany ministerstva vnitra ČR je však přece jen něčím výjimečná. V roce 1967, kdy byla 1. září slavnostně otevřena, byla jediným zařízením tohoto druhu v celé tehdejší republice, po otevření obdobné školy na Slovensku jediným zařízením tohoto druhu v českých zemích.

Její vznik nebyl náhodný. Rostoucí potřeba ochrany ekonomiky, majetku, zdraví a životů občanů předurčila požadavky na kvalifikaci a specializaci odborníků v požární ochraně. Příprava pracovníků požární ochrany probíhala v různých formách i před zřízením školy, avšak zákoni-

tě narůstala nutnost organizovat ji na vyšším stupni. Tak, jak stoupaly nároky na pracovníky v požární ochraně, měnila se i obsahová náplň a úroveň školy.

Více než dvě desetiletí existence školy lze rozdělit do dvou období. První etapou, trvajícím od roku 1967 do roku 1977, byl učiněn rozhodující krok k vybudování vlastního základního a středního odborného školství v požární ochraně. Výuka byla organizována formou nejrůznějších typů krátkodobých kursů, například kursů požárních techniků, represistů, preventivistů, projektantů, spojařů, strojníků apod., škola však zabezpečovala také kursy pro pracovníky jiných resortů, například strojírenství, hornictví, ČSA, spolupracovala úzce při výchově velitelských kádřů požární ochrany Jihomoravského a Severomoravského kraje.

V roce 1969 bylo zahájeno první dvouleté pomaturitní specializační studium,

kteří podmínilo další zdokonalení pedagogického procesu, zřízení speciálních odborných učeben a anticipovalo vznik střední odborné školy. Její vznik byl počátkem druhé etapy v existenci této školy.

* * *

V srpnu roku 1977 zahájili dvouleté denní studium první příslušníci požární ochrany. Studium je náročné, pedagogický sbor neslevuje nic z požadavků, obsahová struktura učiva respektuje osnovy středních odborných škol z resortu ministerstva školství. Už první maturitní zkoušky ukazují, že úroveň vzdělání je kvalitní a škola si v krátké době získává mezi příslušníky požární ochrany dobrou pověst. Zájem o studium je zpočátku velký, škola poskytuje vzdělání nejen příslušníkům Sboru požární ochrany, ale také pracovníkům závodních požárních útvarů. V roce 1979 je otevřeno tříleté dálkové studium, které bylo v roce 1983 prodlouženo na základě získaných zkušeností na čtyři roky, kromě toho stále probíhá pomaturitní kvalifikační studium,

žární ochrany, které se samozřejmě průběžně mění.

Ke kvalitě výuky bezesporu přispívají i odborné učebny, které byly vybudovány iniciativně a nejednou svépomocí vyučujícími odbornými předměty. A tak se může škola pochlubit odbornými učebnami protipožární prevence, technických prostředků, signalizace a spojení, výpočetní techniky a v neposlední řadě také učebnou pro výuku cizích jazyků. Pro úroveň výuky jsou vysoce účinné uzavřené televizní okruhy v odborné učebně protipožární prevence a technických prostředků. Do budoucna se počítá s vybudováním centralizovaného vizuálního systému propojeného do všech specializovaných učeben, čímž vznikne školní uzavřený televizní okruh.

* * *

Za uplynulých 23 let bylo vykonáno nemálo práce. Škola se zafixovala pevně do povědomí pracovníků požární ochrany i jiných resortů, připravila stovky odborníků. Minulost je však již

TO BYL SILVESTR

● Na balkóně bytu v Nitře byl světlicí zasažen do hlavy 10letý chlapec. Bylo zjištěno, že ji vystřelil na oslavu Nového roku 42letý muž, proti němuž bylo zahájeno stíhání pro trestný čin ublížení na zdraví. Léčení chlapce potrvá asi 2–3 měsíce.

● Technická závada byla pravděpodobně příčinou požáru železničního vagónu na nástupišti hlavního nádraží v Praze, ke kterému došlo na Silvestra večer. Zraněn nebyl nikdo a způsobená škoda činí asi 500 000 Kčs.

● Trvalé následky na ruku zanechal také exploze neznámé výbušniny, s kterou manipuloval 44letý muž o silvestrovské noci v Rokytnici v Orlických horách-Panském poli. -r-

Nejnovějším záměrem je zavedení studia střední odborné školy pro chlapce, kteří ukončili základní školní docházku.

Všechny učebny jsou vybaveny velmi dobrou technikou.

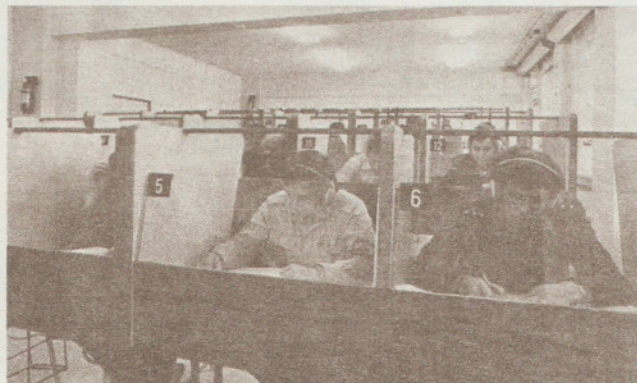

Foto ing. Vítězslav RAJNOCH

o které je tak velký zájem, že nelze vždy uspokojit všechny uchazeče a přijímání jsou na základě výběrového řízení ti nejlepší.

* * *

Za dobu svého trvání vychovala škola jak pro resort požární ochrany, tak pro ostatní resorty stovky odborníků, z nichž mnozí se sem rádi při různých příležitostech vracejí. Pedagogický sbor školy, zvláště vyučující odborných předmětů, byl od samého počátku postaven před úkol zajistit pro studium odborné texty, skripta a učebnice, které jednoduše neexistovaly. I toto bylo a je specifikum střední odborné školy požární ochrany. Uvedená skutečnost má však i své výhody. Výchovně vzdělávací praxe totiž vždy ukazuje, co by bylo možné zlepšit, jak lze posílit mezipředmětové vztahy, kontinuitu učiva odborných předmětů, také lze pružně reagovat na potřeby a požadavky po-

minulostí. Čím tedy žije škola dnes, jaké jsou její problémy a perspektivy?

* * *

Prudké změny v současné společnosti se nevyhnuly ani požární ochraně. Otázka její budoucí struktury je velmi aktuální a nejistota, kterou dnes pocítují příslušníci požární ochrany, ať již z řad Sboru PO nebo z řad závodních požárních útvarů či požárních techniků podniků a institucí, se zákonitě odráží v momentálně klesajícím zájmu o studium na požární škole. Doufejme však, že se jedná o jev přechodný. Dnes snad nikdo nepochybuje o tom, že úroveň požární ochrany, zabezpečení života a majetku občanů, institucí i státu je přímo úměrně závislá i na vzdělání a permanentní přípravě příslušníků PO. Proto se také do budoucna počítá s rozšířením typů studia o inovační pomaturitní studium.

Škola je již dnes na tuto alternativu připravena, osnovy jsou zpracovány, učebny jsou vybaveny na potřebné úrovni.

* * *

Co říci závěrem? Kvalitní požární ochrana potřebuje kvalifikované a specializované odborníky. Její zabezpečení si lze bez středních odborných kadrů dnes už sotva představit. Škola jich už vychovala nemálo jak pro Sbor požární ochrany, tak pro závodní požární útvary či dobrovolnou požární ochranu. Má pro náročnou výchovně vzdělávací práci solidní materiálně technické podmínky, kvalitní pedagogický sbor a především tolik potřebné zkušenosti, jichž by bylo škoda pro potřeby požární ochrany nevyužít.

PhDr. Radim JURTIK

K požáru v bytovém panelovém osmipodlažním domě v Plzni došlo dne 30. května loňského roku. Byl zachvácen byt v pátém podlaží s rozšířením do šestého, sedmého a osmého podlaží na další tři byty.

PRŮBĚH POŽÁRU

Ve 14.22 hodin přijala ohlašovna požáru krajského útvaru Sboru PO v Plzni oznámení o požáru bytu v Plzni 4. Na místo zásahu vyjíždí ve 14.23 hodin osobní vůz Volha s velitelem KÚ, jeho zástupcem a velitelem směny. Současně vyjíždí CAS 32 a automobilový žebřík AZ 37 s příjezdem na místo ve 14.30 hodin. Z výcvikového polygonu Zátíší vyjíždí požární družstvo v síle 1 + 10 se dvěma CAS 25. Příjezd na místo zásahu ve 14.32 hodin. Průzkumem je zjištěno, že hoří byt v pátém podlaží. Od CAS 32 je provedeno dopravní vedení do suchovodu a od něho v patře nad požárem napojen první C proud, který je veden do bytu nad místem vzniku. Současně je prováděna za pomoci AZ 37 záchrana dvou lidí z okna v šestém podlaží. Po jejich záchraně je AZ 37 použit pro provedení druhého proudu C přes balkón oknem do ohniska požáru. Při nasazení prvního proudu bylo průzkumem zjištěno, že v mezipatře nad požárem leží popálený muž ve věku 57–60 let, který je v bezvědomí. Ihned byl přenesen mimo zakouřené prostory do přízemí domu a zavedeno umělé dýchání, které se projevilo jako bezvýsledné. Přivolaný lékař záchranné služby konstatuje mužovu smrt. Současně s hašením požáru je prováděn stálý průzkum bytů v sousedství požáru a nad požárem. Současně s hašením je provedeno uzavření plynu hlavním uzávěrem na budovu a je uzavřena voda do stoupačky ústředního topení, neboť byl poškozen radiátor a voda prosakovala stropem do nižších podlaží. Třetí proud C byl veden od suchovodu a byl směřován dveřmi do hořícího bytu. Za pomoci těchto tří proudů byl požár lokalizován v 15.10 hodin. Likvidace požáru provedena v 16.09. Odjezd od požáru po závěrečném průzkumu v 16.32 hodin s příjezdem na základnu v 16.40. Na místě je ponechána hlídka 1 + 2 s CAS 25 až do sedmé hodiny večerní. Požářiště bylo předáno hlídce OO VB. Zásahu se zúčastnilo celkem 1 + 15 příslušníků.

BEZPEČNOST PRÁCE: až do lokalizace požáru bylo nutno používat vzduchového přístroje pro velké rozložení všech prostor. K zásahu byla použita běžná ochranná výzbroj požárníků.

OBĚŤ SKLENIČKY

SPECIFICKÉ RYSY: při požáru po porušení plynoměru v bytovém jádře unikal plyn do hořící místnosti a tím podporoval hoření.

TABULKA NASAZENÍ PROUDŮ:

p. č. proudu	čas nasazení od do	has. látka	druh proudu	pč. jed-notky	místo nasazení	boj. úsek
1	14.33–16.00	voda	C	1	dveře bytu	1
2	14.40–16.00	voda	C	1	balkón	2
3	14.45–16.00	voda	C	1	dveře bytu	1

OBJASNOVÁNÍ PŘÍČINY POŽÁRU

Před pracovníky určenými zjistit příčiny vzniku požáru vyvstal úkol podrobně prozkoumat a vyhodnotit:

1. Situaci a všechny podstatné okolnosti na místě před vznikem požáru
2. Ohledat požářiště a zjistit ohniska požáru
3. Stanovit verze vzniku požáru a prověřit je

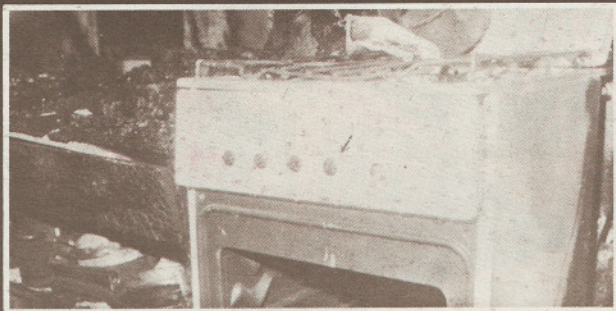
OKOLNOSTI VZNIKU POŽÁRU

Konkrétní situace předcházející vzniku požáru byla posouzena na základě písemně zaznamenaných výpovědí sousedů, syna a manželky majitele bytu. Z výpovědí vyplývá, že majitel bytu si před požárem ohříval jídlo na plynovém sporáku, který byl umístěn u stěny bytového jádra. Nad sporákem bylo instalováno odsávání, skříňka, dvě poličky zakryté záclonkou. Dále bylo zjištěno, že majitel byl boucháním na dveře upozorněn, že u něj hoří, když černý dým byl viděn v ložnici. Následně po vyběhnutí majitele z bytu došlo k vyšlehnutí plamene z kuchyně.

POŽÁŘIŠTĚ

Jedná se o bytový panelový dům o osmi nadzemních podlažích, konstrukčního systému T 06 B, postavený v roce 1971. Prohlídkou objektu bylo zjištěno, že v bytě v pátém patře bylo požárem prakticky zlikvidováno bytové umakartové jádro, vybavení bytu (nábytek apod.), okna v kuchyni i v ložiové stěně. Nad tímto bytem v šestém, sedmém a osmém poschodí byla zčásti požárem porušena bytová jádra, instalace, částečně i zařízení bytů. V kuchyni v šestém poschodí, tj. nad kuchyní, kde vypukl požár, nebylo zjištěno, že by byla podlahová krytina PVC narušena teplem. Nejvíce napadeny požárem

byly již zmíněné prostory a pokoj, kde po vypadnutí okenních výplní v kuchyni a pokoji vznikl tah vzduchu, který podpořil rozhoření ohně.

Největší poškození bylo zjištěno na železobetonové nenosné přičce mezi předsíní a pokojem, kde byly patrné nejvyšší teploty – z důvodů, že na uvedenou přičku zřejmě šlehaly plameny hořícího plynu při porušení plynoměru a došlo k rychlému ochlazení vodou při hoření.

Beton je silně narušen zvláště okolo ocelových zárubní, které jsou zohýbané vlivem větší tepelné roztažnosti ocele než betonu, do něhož byly zalaty.

U nosných stěnových dílců a stropních dílců nad pátým patrem došlo k povrchovému narušení betonu, odpadávání vyrovnávací vrstvy malty a výplně spár. Zároveň na větších stropních dílcích byla zjištěna nedostatečná krycí vrstva betonu a zde došlo k jejímu odpadnutí a odkrytí nosné výztuže, a to nejvíce v předsíní. Hloubka narušení betonu (karbonatce) byla zjišťována fenolftaliovým testem. Na nejvíce napadených místech železobetonových dílců byly provedeny sondy. Nebylo zjištěno narušení nosné železobetonové konstrukce, stěnových, stropních a podestavových železobetonových dílců včetně jejich nosných styků požárem do té míry, aby byla ohrožena nosná způsobilost jednotlivých částí (dílců) a tím i celková stabilita objektu.

Byt, kde vznikl požár, se nalézá v pátém poschodí a byl požárem zcela zničen. Je složen z kuchyně s jídelním koutem, koupelny, WC, předsíně, tří ložnic a obývacího pokoje s lodžii.

Plynový sporák MORA 218 GAS byl umístěn mezi kuchyňskou linkou a dřevěnou příčkou mezi kuchyní a předsíní. Byl požárem zničen, tovární štítek nebyl nalezen. Sporák nebyl vybaven centrálním zapalováním, byl pevně připojen na domovní plynovod. Před plynovým sporákem na plynovém potrubí byl zabudován plynový uzavírací kohout Js 1/2 – KOHOUT BYL OTEVŘEN. Uzavírací dvířka pečí trouby sporáku byla otevřená, následkem požáru vyhrátá a svěšená. Na horní ocelové desce a roštu se nalézaly zuhelnatělé zbytky hořlavých věcí a dále deformovaná hliníková konvice a ocelový hrnec s vytavenou topnou deskou. Hrnec má průměr 23 cm, výška 12 cm a na válcové ploše má tyto údaje: SA SEB, 8081 4,5 l, 8 l, Maitre. Jedná se o zahraniční výrobek s držáky z umělé hmoty, které v důsledku zvýšené teploty shořely. Hrnec má dvojité dno s vložkou z hliníkové slitiny, která se vytavila.

OHNISKO POŽÁRU:

Ze získaných údajů vyplývá, že ohniskem požáru byl otevřený uzávěr pravého varidlového hořáku plynového sporáku a zapálený plyn.

Vzdálenost stěny plynového sporáku od dřevěné příčky mezi kuchyní a předsíní byla 5 cm. Průměr hlavy předního hořáku byl 9 cm. vzdálenost hlavy od kraje stěny plynového sporáku byla 8 cm, a tedy vzdálenost okraje plynového sporáku od středu hořáku byla: $5+9/2=9,5$ cm. Celková vzdálenost dřevěné příčky mezi kuchyní a předsíní do středu hořáku byla: $9,5+5=14,5$ cm. Průměr ocelového hrnce byl 23 cm, poloměr 11,5 cm, takže vzdálenost konce hrnce od stěny z hořlavého materiálu za předpokladu, že střed dna hrnce a střed varidlového hořáku se shodovaly, byla: $14,5-11,5=3$ cm.

Možnost šíření požáru od zjištěného ohniska požáru:

Okna v jídelním koutě a dvou ložnicích jsou protilehlá oknům v třetí ložnici, balkónovém dveřím a oknu v obývacím pokoji. V důsledku tohoto dispozičního uspořádání oken proti sobě docházelo k samovolnému větrání (v důsledku netěsnosti rámu a křídel oken). Z ohniska požáru se tedy mohl oheň šířit jak směrem do obývacího pokoje a sousední ložnice, tak i do jídelního koutu a dvou dalších ložnic. Ve všech směrech bylo dostatek hořlavého materiálu i přívodu vzduchu v důsledku otevřených oken. Přívod vzduchu se ještě zvýšil při otevření vchodových dveří do předsíně bytu z chodby a při popraskání skel v okně.

VERZE VZNIKU POŽÁRU:

- závada na elektrické instalaci v bytě
- ponechání potravin v hrnci bez dozoru
- plynový sporák

Závada na elektrické instalaci je vyloučena znaleckým posudkem z oboru kriminalistické techniky a expertizy – elektro. Setřením je zjištěno a znaleckým posudkem potvrzeno, že ponechání potravin v hrnci nebylo přímou příčinou požáru.

Pro potvrzení této verze je důležité zjištění, že byl zapálen plyn u pravého předního hořáku plynového sporáku a na tomto hořícím plynu byl ponechán ocelový hrnec. K tomuto stavu mohlo dojít v důsledku zvýšeného obsahu etylalkoholu v krvi zemřelého. Díky opilosti tedy došlo k zapálení plynu pravého předního hořáku a ponechání ocelového hrnce na tomto hořáku, následně pak k přehřátí, vývinu sálavého tepla a vzniku požáru.

Jak vyplývá z pitvevního protokolu, smrt u nalezeného muže – majitele bytu nastala udušením. Došlo k otravě oxidem uhelnatým, k popáleninám 2.–3. stupně na obličeji, krku, zádech a horních končetinách. Škoda je asi milion dvě stě tisíc korun. Tato výše není ještě uzavřená.

Ladislav TÓROK

PO STOPÁCH POŽÁRNÍ TECHNIKY NA MEZINÁRODNÍM STROJÍRENSKÉM VELETRHU 1990

BRNĚNSKÁ ANABÁZE

Poprvé v podmínkách přerodu na nové ekonomické podmínky, jinak již po 32. se Brno stalo hostitelem návštěvníků Mezinárodního strojírenského veletrhu. To bylo cítit od prvních okamžiků, kdy brány veletrhu byly poprvé v historii otevřeny pro veřejnost současně s oficiálním zahájením. Rekordní byl počet vystavovatelů – 2976 z 33 zemí světa. Nejen atraktivnost zboží, ale i počtem vystavovatelů zůstaly země východní a střední Evropy za západními státy. Poprvé představil výrobky Izrael a Tchaj-wan. Tuzemskou novinkou byly první soukromé firmy.

INFORMACE POZDĚJI

Návštěvníci se většinou rekrutovali z řad odborníků či laických zájemců o stroje a techniku všeho druhu. Náš zájem byl vyhraněný posláním: zjistit, co nového se představuje v požární technice. Červenobíle zářící automobily jsme však museli pěknou chvíli hledat.

První úspěch zaznamenáváme v pavilónu PZO Motokov. Mezi Favority tu svítí Praktik s požární úpravou. Zájem o něj projevují v tuto chvíli spíše náhodní diváci než zástupci obchodních organizací. Pořizujeme několik snímků automobilu a stoupáme o poschodí výš. Dostáváme se do minikomůrky pro jednání zástupců podniků s partnery. Máme zájem popovídat si s kýmkoliv zasvěceným o tom, kolik

požárních Praktiků je již vyrobeno, jaký je o ně zájem u nás, případně v zahraničí, má-li výrobce informace, jak se vůz osvědčuje v praxi a jaké jsou s ním plány do budoucna. Usměvavá slečna nám poskytuje kávu a sděluje, že zástupce firmy Škoda momentálně k mání není, je někde v expozici, ale bude za půl hodiny. Dobře, říkáme si. Mezitím uděláme další průzkum výstaviště a vrátíme se. Ještě pár snímků červenobílého Favorita shora. je docela fotografický.

SLOVÁK S ČEČEM – NĚMECKY?

O pár desítek metrů dál nacházíme něco pro nás, respektive pro požárníky. Bratislavské automobilové závody představují přenosnou plovoucí motorovou stříkačku Vydra. Zařízení v tuzemské produkci zatím chybějící. Jeden, dva snímky exponátů a už hledáme zdroj informací. V kanceláři firmy se nám dostává přátelského přivítání, ale kromě barevného prospektu, na němž nová Vydra ještě chybí, je k dispozici pouze narychlo spíchnutý technický popis několika výrobků BAZ v němčině. Poněkud zvláštní okolnost, jestliže se očekávají zájemci především z tuzemska. Západoevropský trh nedostatkem podobných zařízení netrpí. V Brně je vystaven prototyp, který byl

předveden již na Agrokomplexu v Českých Budějovicích. Pokud bude zájem, výroba bude zahájena v letošním roce. Odbyt bude zajišťován prostřednictvím Výzbrojny požární ochrany. Už českobudějovická výstava signalizovala, že podobný cenově dostupný výrobek tohoto druhu je na našem trhu skutečně postrádán.

KAROSA CHCE PRODÁVAT

Přicházíme ke stanovišti Karosy Vysoké Mýto a ejhle – novinka! Technický automobil, po kterém se dlouho volalo. Nese označení TA 4 – LIAZ 101.860. V maličké zakouřené kancelářičce plné lidí nám sdělují, že je přítomen konstruktér vozidla pan Jireček, ale má jednání a bude později. To bude studnice poznání, těšíme se.

... JEŠTĚ POZDĚJI ...

Teď zpět za Favoritem. Dotyčného pracovníka však čekáme marně, s námi další zájemci. Je nám opět s úsměvem nabídnuta káva a na naše žadonění přivolán jiný zástupce Škodovky. Když na něj vysypeme naše dotazy, s politováním konstatuje, že jakýmkoliv technickými údaji o autu sloužit může, jinými ne. Ale asi za

hodinu by zde měl být vedoucí propagace pan dr. Brodský a ten snad bude vědět více. Už poněkud unaveni vkládáme nádeje do osoby pana Brodského.

TO JE ONO!

Konstruktér Karosy Jaromír Jireček byl na místě a schopen informovat. Pro novináře hotový poklad. Díky němu a propagačnímu letáčku se dovídáme vše, co nás v tuto chvíli zajímá. Vozidlo TA 4 je určeno k technicko-ženijním zásahům u požárů, při ropných haváriích na souši i na vodě, při odstraňování následků havárií různého druhu, přírodních katastrof, při záchraně lidí i zvířat. K tomu účelu je vybaveno výměnným kontejnerem, speciálními ochrannými pomůckami pro osádku, osvětlovací technikou s výsuvným stožárem s reflektory a zabudovanou elektrocentrálou, hydraulickou rukou, lanovým

je plánována od letošního roku.

V rozhovoru s Jaromírem Jirečkem jsme se dověděli několik dalších zajímavostí. V souvislosti s velkým počtem požárů v zahraničí se zvýšila poptávka po cisternových automobilových stříkačkách vyráběných v Karose. Naše „casky“ putovaly do Pákistánu, obou korejských republik, Řecka, Španělska a dalších zemí. Je zájem o CAS 25 i CAS 32, a to i v letištní modifikaci. Vnitřní trh postrádá, jak je všeobecně známo, menší typy požárnických vozidel. V úvahu jsou brány podvozky Renault a Avia. Karosa vstoupila v jednání se španělskými partnery o výrobě požárnických vozů na japonském podvozku NISSAN pravděpodobně s kombinovanou nástavbou pro požárníky ve Španělsku.

AU!

Třetí a poslední vstup do prostor Moto-

TA 4 – LIAZ 101.860

navijákem na hydraulický pohon. Tuto výbavu ještě doplňuje vyprošťovací souprava Narex, motorová řetězová pila, motorová rozbrušovačka, řetězový kladkostroj, přenosná čerpadla, prodlužovací navijáky s elektrickými kabely a přenosné širokozářící reflektory. Pro zajímavost dodejme, že v požadavku na vybavení vozidla ze strany odboru technického rozvoje hlavní správy Sboru PO, který dal ke konstrukci podnět, bylo 116 položek. Výroba TA 4 – LIAZ 101.860

kovu přináší kýžený rozhovor s vedoucím propagace podniku AZ Škoda Mladá Boleslav JUDr. Františkem Brodským. Věděl, že výroba požární verze Favorita Praktika závisí na zájmu spotřebitelů a podnik je na ni připraven. Vozy se kompletují v opravárenském závodě v Mariánských Lázních, další fakta by mohl sdělit tiskový mluvčí firmy pan Jiří Daňhelka (leč ten nebyl), nebo přímo pracovníci mariánskolázeňského závodu... Naděje se změnila ve veletržní facku.

Plovoucí čerpadlo představily Bratislavské automobilové závody.

Foto Jiří ČERNÝ

ACH...

Lehké (byť neerotické) osvěžení nám bylo dopřáno zažít na stanovišti firmy Philips. Zatoulali jsme se k ní téměř náhodou – a nevyšli jsme naprázdno. Firma vystavovala elektronické komunikační systémy, z nichž zejména telekomunikační pohotovostní systém TSS je vhodný pro jakékoliv pohotovostní složky: policii, požárníky, železniční dráhy, pošty, plynaře, elektrikáře... Systém je již jeden a půl roku zkoušen u pošt a železnic v SRN, protože právě tyto sféry mají vysoké nároky na spolehlivost. Systém se osvědčil, s výpadkem se počítá jednou za 310 let. Informací a propagačních materiálů se zájemci dostalo ve velmi důstojném prostředí, kolik si přál. První styk s českými partnery zajišťoval náš někdejší spoluobčan Frank Procházka, dnes již téměř dvacet let zaměstnanec firmy Philips v Norimberku. Jakmile přestaly stačit jeho vědomosti, byl přizván další zástupce firmy, pan Michael Krekeler. Byl k dispozici okamžitě, měl na nás čas i náladu a věděl všechno. Tito dva pánové pak byli našimi průvodci v expozici a uvítali možnost inzerovat své informační systémy prostřednictvím našeho časopisu v některém z letošních čísel. A tak jsme se po návštěvě firmy, u níž je partner (byť ne doslova obchodní) skutečným hostem, ptali sami sebe: Jak dlouho ještě ten propastný rozdíl...?

Jana KREJČOVÁ